*ZFDA75ED199
*
RAADSVOORSTEL

gemeente Westervoort

Onderwerp : Zienswijze ontwerpbegroting VGGM 2022

Zaak- & documentnr. : Z/21/078045/201502559
Portefeuillehouder : Burgemeester, weth Breunissen

Opsteller : Renzo Willemsen
Team : Advies
Telefoonnr. 088-695 3463

Samenvatting

De gemeenteraad van Westervoort wordt in de gelegenheid gesteld om voor 3 mei 2021 een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2022 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

De begroting 2022 van VGGM is als gevolg van de Coronacrisis relatief beleidsarm. Ambities uit 2020 en 2021 zijn doorgeschoven naar 2022.
Financieel vindt er in de nieuwe begroting een forse verschuiving van kosten plaats tussen de gemeenten. Dat is het gevolg van de invoering van een nieuwe verdeelsleutel bij het onderdeel brandweer. Voor Westervoort leidt dit in 2022 tot een voordeel van € 43.000. Verdere financiële ontwikkelingen bestaan vooral uit een kostenstijging als gevolg van de omvorming van de brandweerpost in Ede naar een 24/7 beroepspost (€ 26.000 nadeel) en de toepassing van indexatie op alle onderdelen van de begroting (€ 17.000 nadeel). Per saldo blijft de bijdrage in 2022 ten opzichte van 2021 vrijwel gelijk.

Vanaf 2023 leidt de nieuwe verdeelsleutel tot een groter voordeel voor de gemeente Westervoort. Hier staan echter grote onzekerheden tegenover ten aanzien van de herverdeling van de huisvestingslasten en de functiewaardering van verpleegkundigen, waardoor er nog geen betrouwbare inschatting is te geven van de structurele bijdrage.

De ontwerpbegroting bevat ook een voorstel voor de bestemming van het positieve resultaat van € 3 miljoen VGGM over 2020.
Wij stellen u voor in te stemmen met bijgaande conceptzienswijze.

Beslispunten

1) Vaststellen van de zienswijze om in te stemmen met de VGGM-begroting 2022, daarbij wel aandringen op kostenbesparingen bij VGGM in de komende jaren.
2) Niet instemmen met de resultaatbestemming 2020.

Aanleiding

Het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling moet de ontwerpbegroting voor een zienswijze aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aanbieden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur. Gewoonlijk start VGGM eerder met de zienswijzeprocedure, maar de evaluatie van de nieuwe verdeelsleutel voor de brandweerkosten is pas in januari 2021 afgerond, met als consequentie dat de begroting 2 maanden vertraging heeft opgelopen.

Planning

De zienswijze van uw raad moet voor 3 mei 2021 worden ingediend bij VGGM. De enige raadsvergadering voor deze datum is die van 19 april.
Op 23 juni 2021 neemt het algemeen bestuur van VGGM een besluit over de begroting.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën, de taken en te behalen doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Uiteraard houden we ook ambtelijk de vinger stevig aan de pols bij VGGM.

Argumenten

1.1 De nieuwe verdeelsleutel Brandweer is objectief en toekomstbestendig.
De huidige verdeelsleutel van de brandweerkosten is gebaseerd op de budgetten die gemeenten hadden voor hun eigen lokale brandweer op het moment van de regionalisering in 2014. Voor Westervoort was dat het budget dat altijd naar de gemeente Arnhem ging, omdat Arnhem de brandweerzorg in Westervoort verzorgde. Door deze systematiek zijn er flinke verschillen in financiële bijdrage tussen gemeenten. Deze verschillen worden door jaarlijkse prijs- en loonindexen alleen maar groter. Nu we enkele jaren verder zijn functioneert de regionale brandweerorganisatie echt als regionale organisatie met gelijkwaardige brandweerzorg voor een ieder. Het is niet langer houdbaar dat er grote verschillen in de financiële bijdragen blijven bestaan. Een toekomstbestendige verdeelsleutel is nodig. Hiertoe is een aantal alternatieven onderzocht.

Op 20 januari 2021 heeft het Algemeen Bestuur besloten om het verdeelmodel “Gemeentefonds, OOV-subcluster brandweer” te hanteren als nieuwe verdeelsleutel voor de financiering van de brandweerzorg per 2022. Dit is het model dat inmiddels door circa 2/3 van alle veiligheidsregio’s wordt gehanteerd als verdeelmodel. Het model wordt uitsluitend gebruikt om te bepalen hoe de kosten voor de brandweerzorg in onze regio worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en niet om te bepalen wat de totale omvang van de brandweerkosten is. De eventuele herverdeling van het gemeentefonds heeft dus geen effect op de omvang van de totale brandweerkosten.

De invoering van de nieuwe verdeelsleutel zorgt bij sommige gemeenten voor een groot nadeel ten opzichte van de huidige brandweerbijdrage. Gerealiseerd wordt dat gemeenten die meer gaan betalen die stap moeilijk in een keer kunnen maken. Tegelijk is het niet uitlegbaar dat gemeenten die jarenlang meer hebben betaald, daar nog lang mee zouden moeten doorgaan. Daarom is een overgangsregeling uitgewerkt waarin 12 van de 15 gemeenten in drie jaar toegroeien naar de nieuwe bijdrage door aftopping van de overgang op 5, 25 en 30% van de oorspronkelijke gemeentelijk bijdrage. Het Algemeen Bestuur vindt het uitlegbaar dat 3 gemeenten in vier in plaats van drie jaar naar het nieuwe bedrag toegroeien.
Een nadere toelichting op de verdeelsleutel is opgenomen in paragraaf 3.2 (p.37) van de begroting.

Het voordeel van de nieuwe verdeelsleutel voor de gemeente Westervoort:

	2022	2023	2024	2025	2026
Voordeel als gevolg van de nieuwe verdeelsleutel	€ 43.000	€ 210.000	€ 212.000	€ 212.000	€ 212.000

1.2 De kostenverhoging vanwege de aanpassing in de brandweerorganisatie (vorming 24/7 beroepspost Ede) is noodzakelijk.

Binnen de brandweerorganisatie van Gelderland-Midden werd tot 2021 een model toegepast met een consignatieregeling voor vrijwilligers. Als gevolg van recente jurisprudentie (arrest Matzak) werd in dit model de arbeidstijdenwet veelvuldig overschreden. Vooral op de brandweerpost Ede Stad was de situatie nijpend en was een ander organisatiemodel op korte termijn noodzakelijk. Daarom is besloten om deze post om te bouwen naar een 24/7 beroepsorganisatie per 1 januari 2021. De extra kosten hiervan vanaf 2021 bedragen € 1,5 miljoen per jaar (= € 26.000 voor Westervoort). De extra kosten worden vanaf begrotingsjaar 2022 op basis van de nieuwe verdeelsleutel verrekend.

Voor het begrotingsjaar 2021 is het voorstel om de extra kosten ten dele (€ 1,2 miljoen) te dekken uit het te verwachten resultaat over het jaar 2020. De overige extra kosten (€ 0,3 miljoen) worden gedragen door de gemeente Ede. Een nadere toelichting op het besluit voor de aanpassing van de brandweerorganisatie is opgenomen in paragraaf 2b.1 (p.13) van de begroting.

2.1 Het positieve resultaat over 2020 behoort volledig aan de deelnemende gemeenten teruggestort te worden.

Het financiële resultaat van VGGM over 2020 zal naar verwachting uitkomen op circa € 3 miljoen positief.
In paragraaf 3.6 (p.41) van de ontwerpbegroting worden voorstellen gedaan voor de bestemming van het resultaat 2020:

- € 1,2 miljoen euro bestemmen in 2021 t.b.v. van de 24-uurs bezetting in Ede;
- € 474.000 euro in een bestemmingsreserve wegzetten om de overgangsregeling van de verdeelsleutel te kunnen bekostigen in 2022, 2023 en 2024.
- € 350.000 in een bestemmingsreserve wegzetten om achterstanden in opleidingen (€ 250.000) en ICT (€ 100.000) in 2021 en 2022 in te halen.

Na deze voorgestelde bestemmingen blijft ongeveer € 1 miljoen euro over voor een resultaatuitkering aan de gemeenten. Het resultaat zal conform de verdeelsleutels uit de begroting 2020 worden verdeeld over de gemeenten. Voor Westervoort komt dit neer op een voordeel van circa € 20.000.

Westervoort staat vanaf 1 januari 2021 onder financieel toezicht van de provincie in verband met de slechte financiële positie. In verband hiermee pleit de gemeenteraad ervoor dat het positieve resultaat in zijn geheel terug vloeit naar de deelnemende gemeenten.
In verband hiermee pleiten wij ervoor dat het volledige resultaat terug gestort wordt aan de gemeenten en niet in reserves van de gemeenschappelijke regeling moet opgaan.

Kanttekeningen

1.1 Er zijn nog onzekerheden en risico's waardoor de definitieve bijdragen in 2021, 2022 en daarna moeilijk te bepalen zijn.

<u>Herverdeling huisvestingslasten</u>

Het Algemeen Bestuur heeft bij de herziening van de verdeelsleutel brandweer het uitgangspunt bekrachtigd om op langere termijn ook de huisvestingskosten deel uit te laten maken van de regionale kosten voor brandweerzorg en deze volgens de nieuwe verdeelsleutel te verrekenen. Op deze wijze kan de regio beter sturen op het regionale dekkingsplan en worden kosten voor bijvoorbeeld de stalling van regionaal materieel, de werkplaatsen en kantoren regionaal gedragen in plaats van dat deze kosten ten laste komen van de gemeente waar de betreffende functie is gehuisvest. De wens is om scheefheid in de gemeentelijke bijdragen aan huisvestingskosten te egaliseren. Deze vervolgstap is echter complex en vraagt nader onderzoek. Het uitgangspunt is dat de eerste consequenties vanaf begrotingsjaar 2024 worden verwerkt.

Functiewaardering GGD/JGZ verpleegkundigen
Op dit moment zijn functiewaarderingstrajecten gestart voor de artsen en verpleegkundigen van de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Maatschappelijke Zorg. Dit betreft een grote groep medewerkers waardoor de financiële impact mogelijk groot is.
VGGM is deze trajecten gestart vanwege een aantal redenen:

- de taakherschikking bij JGZ is afgerond, waardoor het functieprofiel en inhoud van werkzaamheden niet meer aansloten;
- de bestaande functieprofielen zijn niet meer van deze tijd;
- vanuit eenduidigheid is een zogeheten functiefamilie van alle verpleegkundige functies gewenst;
- marktwerking. Verpleegkundigen die uitstroomden naar andere GGD'en gaven bij hun exitgesprek aan dat salariëring mede bepalend is geweest voor hun vertrek.

Verwacht wordt dat de consequenties van deze ontwikkeling in het tweede kwartaal van 2021 zodanig duidelijk zijn, dat een procesvoorstel kan worden gedaan over de afweging van de eventuele toename van kosten of het verminderen van taken.

Benchmark
Gemeenten willen dat gemeenschappelijke regelingen meebewegen met de bezuinigingen die veel gemeenten moeten doorvoeren. Daarom willen bestuurders een discussie voeren over de scope van activiteiten van VGGM die ten laste komen van de gemeentelijke budgetten. In de begroting 2021 is een benchmark onderzoek aangekondigd. Hierin worden de activiteiten van VGGM beschreven en afgezet tegen andere regio's. Met de resultaten uit het benchmark-onderzoek kunnen de bestuurders het gesprek voeren over de basistaken van VGGM, de bijbehorende structurele kosten, risico's en weerstandsvermogen.
Vanwege de druk op de GGD is het benchmarkonderzoek in eerste instantie afgebakend tot de programma's crisisbeheersing, brandweerzorg en overhead (bedrijfsvoering). In 2022 wordt bekeken hoe de evaluatie van de GGD-taken vorm kan worden gegeven.
Een nadere toelichting op dit onderzoek is opgenomen in paragraaf 3.3 (p.39) van de begroting.

2.1 De kosten waar het resultaat deels voor was bedoeld, zullen op een andere manier aan de gemeenten worden doorberekend.
Met een deel van het resultaat wil VGGM de extra kosten van de brandweerorganisatie in Ede, van de overgangsregeling voor de nieuwe verdeelsleutel en van achterstanden in opleiding en ICT afdekken. Als deze kosten niet met het resultaat worden afgedekt, dan zal VGGM deze kosten bij de gemeenten in rekening brengen. Het levert dus geen voordeel op als we het resultaat over 2020 geheel terug zouden krijgen.

Financiële paragraaf

Ontwerpbegroting VGGM 2022
De bijdrage van Westervoort aan VGGM over 2022 is als volgt opgebouwd:

Veiligheid-Brandweer:	€ 861.000
Bevolkingszorg:	€ 14.000
GGD:	€ 225.000
Jeugdgezondheidszorg:	€ 169.000
Rijksvaccinatie programma:	€ 26.000.

De totale bijdrage aan VGGM over 2022 komt uit op € 1.295.000.

Resultaatbestemming 2020
Het algemeen bestuur van VGGM neemt in juni 2021 een besluit over de resultaatbestemming, met in achtneming van de zienswijzen van de gemeenten. Daarna is bekend welk bedrag de gemeente precies terugkrijgt en wordt dat verwerkt in de najaarsnota.

Participatie en communicatie

Geen bijzonderheden.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Westervoort heeft samen met 14 andere gemeenten de taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Bijlagen

201502754 – Uitgaande brief met zienswijze
201502813 – Raadsbesluit

Westervoort, 19 april 2021

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

mr. J. Kersten	drs. A.J. van Hout
Secretaris	burgemeester